Poštnina plačana v gotovini

Maribor, torek 18. aprila 1933

Štev. 88 Leto VII. (XIV.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Tragična usoda nemškega naroda

POSLEDICE STREMLJENJ NARODNEGA SOCIALIZMA.

Po zmagi narodnega socializma z Adolfom Hitlerjem na čelu hoče ves nemški tisk dokazati, da gre za popolno prenovitev Nemčije, **odnosno obnovitev v duhu predvojne veličine.** Ideologi narodnega socializma posegajo celo že tudi na področja kulture, zlasti znanosti in umetnosti ter prosvete, ne samo politike, sociologije in gospodarstva. S preurejajočo roko so posegli — da navedemo le en sam konkreten, a obenem najkarakterističnejši primer — celo v glasbo in napovedali boj dosedanji smeri, ki da jo je ustvarilo — židovstvo. Narodnosocialistični pokret hoče torej ustvariti docela novo nemško generacijo in s tem novo Nemčijo, ki naj bi se temeljito razlikovala od dosedanje povojne, **bila pa bi bližja stari, nekdanji predvojni.** Pri tem pa pozablja, da gre na delo z docela nekulturnimi sredstvi in materialom, ki ga je filozofija že davno odklonila in povedala na usta najbolj nemškega filozofa Friedricha Nietzscheja, **da je za nemški narod in Nemčijo poguben!**

Tragika nemškega naroda je bila doslej vedno prav v tem, da mu je bil duh sile **višja vrednota kakor duh resnične notranje kulture.** Na tem pogubnem duhu je zasnovano prusaštvo, ki je upropastilo celo nemško diplomacijo in spravilo državo do iniciative svetovne vojne. To lastnost, ki je na eni strani militaristično-disciplinirano urejajoča, pedantna, matematično natančna, na drugi pa fantastično zasanjana, neizčiščena in nebulozna, moremo morda razumeti samo zaradi silne pomešanosti Nemcev, zlasti pa Prusov s slovanskim elementom, ki se v nemštvu ni pretopil v skladnost enotne mentalitete, temveč je ostal kot **nespojljiva dvojnost.** Opazili in priznali so jo že davno največji nemški duhovi, kakor n. pr. Goethe, Lessing, Heine, Nietzsche in naposled, da omenimo enega iz sedanjosti, Thomas Mann. Dočim so pa ti duhovi stremeli po tem, da bi jo zavrli in privedli nemški narod do harmonije, kakršno opažamo n. pr. pri kulturnih narodih evropskega zahoda, **streme sedanji ideologi novega hitlerjevskega nemštva prav nasprotno po tem, da bi slabe lastnosti še potencirali.**

Hitlerizem torej ne pomeni prenovitve Nemčije v smislu notranje harmonije, ki bi bila plodna za nemški narod ter obenem za vse človeštvo, temveč pomeni obnovitev starega duha, ki je destruktiven in ne ograža le nemških sosedov in vse Evrope, temveč manj tudi Nemčijo samo in nemški narod kot tak. Po železni logiki življenja, položeni v bistvo vsega početja in nehanja, mora narodni socializem voditi nemški narod zopet tja, kamor ga je vodil Viljem — **v katastrofo!** Kajti eno je notranja, drugo zunanja politika. V notranji politiki se zgodi lahko marsikaj; tam se lahko eksperimentira na vse mogoče načine, če je narod voljan biti poizkusno živinče. Dokler se vse to ne tiče ostalih narodov in ostalih držav, gre. Kakor hitro pa se to prenese v zunanjo politiko, **je konflikt z zunanjim svetom neizbežen.**

Mogoče je torej, in vse kaže, da bo tudi tako, da bo nemški narod v mejah svoje države vdano ali celo z navdušenjem sledil novi volji narodnega socializma. **In tu bo Hitler dosegel uspeh.** Karkoli pa bo počel takega, kar se ne tiče samo njegovega ljudstva v mejah njegove države, bo vse za ta narod in to državo usodno in pogubno, **če bo vodeno v duhu tiste mentalnosti, ki je nemška tragična stran.** Hitler pripravi tako Evropi, zlasti pa sosedom Nemčije težke dni, **končni račun pa bo plačal v vsakem primeru nemški narod,** kakor ga je po Viljemovi krivdi plačal tako bridko l. 1918. In to so uvideli največji nemški duhovi, zlasti tisti, ki so se pred narodnim socializmom že umaknili iz Nemčije. Zanimive so v tem oziru izjave nekaterih velikih duhov, ki so se zatekli v Švico in drugam. Nemški narod se torej nima česa veseliti, temveč bi moral biti spričo strem ljenj sedanjega režima **bridko zaskrbljen. Posebno pa bi moralo veljati to za nemške narodne manišine, naj žive že kjerkoli!**

Posledica Hitlerjeve zmage v Nemčiji

NOVA NEMČIJA POSTAJA POPOLNOMA IZOLIRANA. TUDI ITALIJA JO PODPIRA LE TOLIKO, KOLIKOR JE V NJENO KORIST. EVROPA DOBIVA NOVO LICE.

PARIZ, 18. aprila. **Današnji »Excelsior« objavlja dolg komentar o mednarodnem položaju ter ugotavlja, da bo sedanji razvoj svetovne politike krenil v smer popolne preureditve odnošajev med narodi in državami. Francija — piše list — je prihod Hitlerjevega režima v Nemčiji sprejela z nenavadno mirnostjo, kar je povzročilo pri mnogih drugih narodih skrbi. Dogodki v Nemčiji so pa drugod izzvali naravnost grozo., tako v Angliji, kjer so našli odmeva v spodnji zbornici. Sedaj ni več govora o tem, da se vprašanje vojnih dolgov poveže z vprašanjem razorožitve. Spričo take situacije je sosedom Nemčije brez primerne in zadostne mirovne organizacije nemogoča kakršnakoli razorožitev.**

Hitlerjeva Nemčija — piše list nadalje — je izgubila v treh mesecih še tiste uspehe, ki jih je v svetu zanjo pridobil Stresemann ozir. Brüning. Svoječasno dobro razmerje med Nemčijo in Rusijo je danes le fikcija. Moskva se približuje Poljski in Franciji. To je za mednarodno politiko velikega pomena. Lahko se reče, da je Nemčija danes popolnoma izolirana. Hitler računa na Mussolinija, toda tajinstvena pot Papena in Göringa v Rim dokazuje, da so bili upi večji od realnega pričakovanja. Splošno mnenje je, da ima Mussolini s svojo igro Nemčijo v svoji pesti ter da mora Hitler izvrševati Mussolinijeve ukaze. Mussolini se dobro zaveda skupnih ciljev Rima in Berlina, zato skušata loviti s Hitlerjem po balkanskih in srednjeevropskih loviščih. Prvič po zadnjih desetih letih se dogaja, da dobiva Evropa nov obraz in njena politika nove oblike.

Potovanje Macdonalda in Herriota

MACDONALDOVA IZJAVA PRED ODHODOM. — PREDMETI POSVETOVANJ V WASHINGTONU.

LONDON, 18. aprila. **Ministrski predsednik Macdonald je odpotoval na vabilo predsednika severnoameriških Združenih držav Roosevelta v soboto v Southampton, kjer se je vkrcal na parnik »Berengaria«. Preden se je vkrcal, je dal novinarjem naslednjo izjavo: »Nočem ničesar prerokovati o rezultatih svojega potovanja v Washington. Kljub temu pa potujem z velikim upanjem, da bova skupno z Rooseveltom ustvarila nekaj, kar bo imelo dejansko korist za ves svet.« Nekoliko pozneje je Macdonald odvrnil na zadnje vprašanje novinarjev: »Vrnil se bom brez vsakega dokumenta ali pogodbe, vendar pa bova poskušala s predsednikom Rooseveltom dati pripravam za delo svetovne gospodarske konference, ki se bo sestala v Londonu, pravi impuls.«**

LONDON, 18. aprila. **V zvezi z odhodom predsednika vlade Macdonalda objavljajo vsi angleški listi obširne komentarje o možnosti sporazuma, ki bi se dal doseči z Združenimi državami glede odstranitve glavnih ovir, ki stoje na poti sanaciji svetovnega narodnega gospodarstva in mednarodne trgovine. To so predvsem vojni dolgovi, carinski zidovi in valutni problem.**

PARIZ, 18. aprila. **Med potovanjem Herriota v Ameriko bo parnik »Ile de France«, s katerim potuje kot izredni opolnomočenec francoske republike, v stalni radiotelegrafski zvezi s Parizom, tako da bo mogel prejemati in zahtevati vsak trenutek nove instrukcije.**

Japonske čete tik pred Pekingom

JAPONCI PRODIRAJO DALJE V NOTRANJO KITAJSKO. VELIKO VZNEMIRJENJE V SOVJETSKI RUSIJI.

LONDON, 18. aprila. **Iz poročil z Daljnega vzhoda je vedno bolj razvidno, da se je že pričela odločilna borba med Japonsko in Kitajsko za popolnoma kitajsko ozemlje. Japonske čete že stoje pred vrati Pekinga in se pripravljajo zasesti nekdanje glavno mesto kitajskega cesarstva. V Pekingu je nastala nepopisna panika. Vsi premožnejši meščani so pobrali svoje imetje in zapustili mesto v divjem begu. V cesarskih palačah se zbirajo in odpošiljajo vse večje dragocenosti, ki jih je le mogoče spraviti na varno, da ne bi prišli Japonci do prebogatega plena. Japonci so zasedli doslej pred samim Pekingom okrog 1500 kvadratnih milj ozemlja in so tako absolutni gospodarji položaja. Navedeni razvoj dogodkov povzroča velike skrbi Američanom in Angležem, ki morajo braniti na Kitajskem svoje velike trgovinske interese.**

MOSKVA, 18. aprila. **Sovjeti ljubosumno opazujejo napredovanje Japoncev na Dalnem vzhodu. Japonci nadaljujejo svojo osvojevalno akcijo brez ozira na vse in osvajajo kitajsko ozemlje z vztrajnostjo, ki jo sprejemajo tukajšnji krogi z vedno bolj kočljivimi občutki. Sovjetska vlada se čuti z ozirom na navedene dogodke prisiljeno vložiti po svojem zunanjem ljudskem komisarju Karahanu pri japonskem poslaniku v obliki note najostrejši protest proti japonski osvojevalni politiki. Sovjeti zahtevajo povrnitev imetja ruskih državljanov in vzpostavitev rednega železniškega prometa v Mandžuriji. Moskva grozi Japoncem z najostrejšimi represalijami, če ne bi v najkrajšem času zadostili njenim zahtevam.**

HITLER IN STAHLHELM.

BERLIN, 18. aprila. Med velikonočnimi prazniki je imel Hitler v svoji vili v Berchtesgadenu važno konferenco z voditeljem »Stahlhelma«, državnim ministrom Seldtejem. Na konferenci so bila razčiščena aktualna vprašanja odnošajev med Stahlhelmom in narodnosocialistično stranko. Rezultati te konference zaenkrat še niso znani, vendar pa Stahlhelm demantira vesti, da je vstopil Seldte v narodno socialistično stranko. Seldte hoče nasprotno tudi še nadalje obdržati proste roke. Je nekaj in edino, kar je mogoče, je to, da bo politično vodstvo Stahlhelma izročeno v Hitlerjeve roke.

Dollfuss se je vrnil

DUNAJ, 18. aprila. **Včeraj popoldne ob 17. uri se je s posebnim letalom vrnil iz Rima zvezni kancelar dr. Dollfuss. Pri povratku so ga sprejeli na letališču podkancelar inž. Winkler, prosvetni minister Rintelen, vojni minister Vaugoin in več političnih prijateljev. Dr. Dollfuss je novinarjem izjavil, da je v dolgih razgovorih pojasnil papežu in Mussoliniju sedanji položaj v Avstriji. Oba sta pokazala za avstrijske potrebe veliko razumevanje. Dr. Dollfuss je po lastni izjavi z uspehi svojega potovanja popolnoma zadovoljen.**

ZAKON O OBČINAH.

BEOGRAD, 18. aprila. Današnje »Službene Novine« objavljajo od narodne skupščine in senata sprejeti zakon o občinah, ki je s tem stopil v veljavo.

ZATIRANJE LUŽIŠKIH SRBOV.

BERLIN, 18. aprila. »Serpske Novine«, organ Lužiških Srbov, je prepovedan za 8 dni, ker je objavil neki članek, ki je po uradnem pojmovanju sramotilen za germanstvo.

AVSTRIJA RAZPUSTI SA.

DUNAJ, 18. aprila. Kakor poroča »Freiheit«, namerava avstrijska vlada narodnosocialistične napadalne oddelke v Avstriji razpustiti. Ta ukrep, ki se opravičuje z željo zveznega predsednika dr. Miklasa, se utemeljuje s tem, da zaradi napadalnih oddelkov ne sme trpeti avstrijski tujski promet.

HITLERJEV ROJSTNI DAN.

RIM, 18. aprila. Danes bo priredila tukajšnja nemška kolonija veliko matinejo o priliki Hitlerjevega rojstnega dne. Na matineji bo imel slavnostni govor minister Göring.

POLJSKA PRIPRAVLJA DVOR.

VARŠAVA, 18. aprila. Za popravila kraljevskega dvora pri Varšavi je bilo odobrenih milijon zlotov. Popravilo dvorca bo končano še letos.

PONAREJEVALNICA DENARJA NA DUNAJU.

DUNAJ, 18. aprila. Dunajski policiji se je posrečilo preteklo soboto izslediti in aretirati spretnega razpečevalca in ponarejevalca avstrijskih bankovcev po 20 šilingov v osebi brezposelnega delavca Alfreda Piescha z Dunaja. Piesch je znan že iz preteklosti kot vnet socialistični delavec in revolucionar. Policija je zaplenila v Pieschovi skrivni delavnici razen raznovrstnih tiskarskih in kemičnih pripomočkov tudi veliko množino že izdelanega denarja. Aretiran je bil tudi Pieschov svak Perschlinghofer, ki je bil prej graver. Po zatrdilu oblasti so to doslej najboljši falzifikati avstrijskih bankovcev v zadnjih letih. Policija domneva, da kroži v prometu še kakih 25 falzifikatov. Oba aretiranca sta izjavila, da sta ponarejala denar s stališča svojega svetovnega naziranja, da ima njun denar isto vrednost, kakor pa denar Narodne banke.

Dnevne vesti

Velik vlom sredi mesta

Vlomilci so izropali v noči na velikonočno nedeljo Jakličevo pisarno in odnesli iz blagajne nad 100.000 Din. — Svoj posel so opravili v rokavicah in izginili brez sledu.

Bliskovito se je raznesla na velikonočno nedeljo po vsem mestu vest, da so neznani svedrovci vlomili v noči na velikonočno nedeljo v pisarno pok. carinskega posrednika Josipa Jakliča na Meljski cesti in jo popolnoma izropali. O drznem vlomu, ki je eden redkih v mariborski kriminalni kroniki, je bila že v zgodnjih jutranjih urah obveščena policija. Na kraj vloma so se takoj po obvestilu podali mariborski detektivi pod vodstvom policijskega nadzornika g. Canjka in daktiloskopa g. Grobina, ki pa kljub vsej natančnosti in prizadevanju ni mogel najti nobenih prstnih odtisov, ker so opravili roparji svoj posel v rokavicah.

Prva je opazila vlom hišnica in o tem obvestila stražnika, ki stoji navadno na križišču Aleksandrove in Meljske ceste. Policija je nadalje ugotovila, da so svedrovci s silo odprli vrata, ki vodijo z dvorišča v pisarno. Ker v pritličju, kjer je pisarna, nikdo ne stanuje, so lahko vlomilci nemoteno opravili svoj zločin. Lotili so se najprej velike blagajne in jo navrtali nad ključavnicami ter tako s silo odrinili vse zapahe in prišli do tresorja, iz katerega so pobrali nad 32.000 Din. Razbili so tudi majhno ročno blagajno, v kateri je bilo 38.000 Din, skupno torej nekaj nad 70.000 Din. Poleg tega so odnesli iz blagajne tudi dva dragocena briljantna prstana, vredna nad 30.000 Din. Nadalje so prebrskali tudi vse predale in mize, kjer pa niso našli nič takega, kar bi jim prišlo prav. Z bogatim plenom so izginili brez sledu.

Radi tega je uvedla policija obširno zasledovanje in je na nogah ves mariborski policijski aparat. Doslej je aretirala več sumljivih oseb, vendar pa ni mogla ugotoviti ničesar pozitivnega. Kako predrzni in kako dobro poučeni so bili storilci, priča okolnost, v kateri so izvršili vlom. Jakličeva pisarna je na najprometnejši točki Meljske ceste, kjer stoji v neposredni bližini dan in noč policijski stražnik, ki pa vkljub strogi čuječnosti ni kritične noči opazil nič sumljivega. Policija je prepričana, da gre za dobro organizirano vlomilsko tolpo, ki je pred tednom izropala blagajne tudi pri tvrdki Šlajmer & Jelenec, kjer pa ni imela tolike sreče. To sodi zlasti po tem, ker so Jakličevo blagajno navrtali na prav isti način. Pričakovati pa je, da bo tudi tej tolpi prišla kaj kmalu na sled.

Iz finančne službe. Za višjega finančnega poverjenika je imenovan Jakob Kajzer, vodja glavnega oddelka finančne kontrole v Mariboru; premeščen je finančni preglednik Josip Gajšek od mariborske finančne kontrole k Sv. Lenartu v Slov. goricah; na njegovo mesto pa je premeščen Alojzij Javšovec od Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Smrtna kosa. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Marija Fliserjeva, služkinja, stara 27 let; Terezija Rudlova, žena delavca, 32 let; Ingeborg Marahova, livarjeva hčerka, 3 mesece; Leo Čeh, brivski mojster, 45 let; Ivan Bele, delavec, 59 let; Franc Knuplež, posestnik, 45 let; Josipina Painkicherjeva, hči čevljarskega mojstra, 11 let; Alojzij Korošec, kurjač, 50 let; Erna Drescherjeva, zasebnica, 92 let; Frančiška Megličeva, železničarjeva žena, 50 let; Hilda Pšeničnikova, hči delavca, 7 let; Maks Hauptman, posestnikov sin, 8 mesecev, in Robert Schweder, gostilničar, 27 let. N. p. v m.!

Knjižna akcija. Danes deli po mestu naša mladina letake ter prosi javnost, naj bi darovala v teh dneh knjige, ki ji ležijo brez vsake koristi doma. Nabrane knjige bo mladina poslala našim rojakom, ki žive v tujini.

Poziv dijaštvu in vsem, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri knjižni akciji. Jutri dopoldne ob 9. uri bo sestanek na državnem moškem učiteljišču za dijake in vse one, ki bi hoteli sodelovati pri knjižni akciji.

Prejemki nameščencev borz dela. Iz Beograda izvemo, da je minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan P u c e l j razveljavil službeno pragmatiko nameščencev vseh javnih borz dela v državi z dne 11. julija 1928. obenem z vsemi poznejšimi dopolnitvami in spremembami. Do sprejema in uveljavljenja nove pragmatike bodo prejemali nameščenci javnih borz dela iste prejemke kakor državni uradniki.

Važna odredba za dobrovoljce. Po zakonu o dobrovoljcih je potekel rok za vlaganje prošenj za novo dobrovoljsko priznanje iz leta 1929. Mnogo nekdanjih vojnih dobrovoljcev pa je po nevednosti ta rok zamudilo. Radi tega tudi niso mogli dobiti novih priznanj o dobrovoljstvu, niti prositi za zemljo, ki jim po zakonu pripada. V letošnjem finančnem zakonu pa je sprejeta določba, da bo ministrstvo vojske in mornarice tudi še naknadno sprejemalo prošnje za priznanje dobrovoljstva, in sicer vključno do 30. septembra t. l. Radi podrobnejših podatkov naj se torej vsi vojni dobrovoljci, ki še niso vložili prošnje za novo priznanje in oni, ki so prošnje prepozno vložili, nemudoma prijavijo okrajni organizaciji Zveze vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, Tyrševa cesta 6, ali pa za mariborsko okrožje na okrajno organizacijo v Mariboru, Vrbanova ulica 69.

Splošni šahovski turnir v kavarni »Jadran«. Prijave za kup-turnir se sprejemajo še tekom tega tedna v kavarni Jadran, oziroma pri prof. Favaju. Prihodnjo nedeljo 23. t. m. prvi sestanek vseh prijavljenih in novih reflektantov.

Za zboljšanje in popravilo naših cest. V letošnjem letu bo mariborski okrajni cestni odbor, kakor tudi sosedni cestni odbori, na novo posipal nekatere ceste in dokončal razna javna dela. V ta namen je razpisal dražbo za napravo, dobavo in vožnjo gramoza za banovinske ceste, železniške dovoze in subvencionirane ceste v svojem območju na dan 26. t. m. ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani na Koroški cesti. Naslednji dan 27. t. m. bo tam ob 10. uri tudi dražba za vse cestne odseke v mariborskem sodnem okraju. V uradnih prostorih okrajnega cestnega odbora v Slovenski Bistrici bo dražba za vse cestne odseke v slovenjebistriškem okraju 28. t. m. ob 10. uri. Za vse cestne odseke v lenarškem okraju pa bo dražba 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani g. Zamolla pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Skupno bo izdražbanih za okroglo 374 km cest 9.184 m³ gramoza v skupnem znesku 731.750 Din. Dobava mora biti izvršena najkesneje do zadnjega septembra t. l., delne količine pa že tudi poprej. Pogoje in pojasnila za dražbo dobe interesenti pri pristojnih občinskih uradih in med uradnimi urami pri mariborskem okrajnem cestnem odboru.

Razpis zdravniške službe. Banska uprava je razpisala službe banovinskih zdravnikov združenih zdravstvenih občin v Beltincih, dolnjelendavskem okraju, na Velki v okraju Maribor levi breg in v Cankovi v murskosoboškem okraju. Prosilci za omenjene službe morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo, dovršeno zdravniško prakso in morajo poleg tega imeti še vsaj 6mesečno bolnično prakso v porodništvu. Prošnje sprejema banska uprava v Ljubljani do 25. tm.

Drzen napad na nočnega čuvaja. V noči na pretekli petek je kakor po navadi nadzoroval nočni čuvaj Ivan Hlebec trgovske in obrtne lokale. Ko je prišel okrog ene ure na Trg svobode in stopil na dvorišče prodajalne »Jugotekstil«, je opazil, da so vrata v prodajalno odprta in da je v trgovini neki moški. V trenutku, ko ga je nočni čuvaj vprašal, kaj išče tod, je planil na čuvaja iz teme neki drugi moški in ga udaril s kamnom po glavi. Ker se v prvem hipu nočni čuvaj ni zavedel nevarnosti, ki mu je pretila, sta to priliko izkoristila oba vlomilca in pobegnila proti parku. Za bežečima je čuvaj oddal strel in alarmiral policijo.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 5.7 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.2 stopinj nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 738.4, reduciran na ničlo pa 736.4; relativna vlaga 88; vreme je tiho in oblačno.

Žalostna gospodarska statistika. Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 10. tm. naslednjo statistiko konkurzev, prisilnih poravnav in posredovalnih postopanj (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo v lanskem letu): otvorjeni konkurzi: v dravski banovini 2 (4), savski 6 (4), vrbaski — (—), primorski 2 (2), drinski 1 (—), zetski 1 (1), dunavski 1 (7), moravski 1 (4), vardarski 1 (6), Beograd, Zemun, Pančevo — (3); otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1 (8), savski 5 (13), vrbaski — (1), primorski — (3), drinski — (3), zetski — (1), dunavski 2 (14), moravski — (—), vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (6); otvorjena posredovalna postopanja: v dravski banovini 9, savski 13, vrbaski —, primorski 1, drinski 10, zetski in dunavski po 3, vardarski, moravski, Beogradu, Zemunu in Pančevu — (—); odpravljeni konkurzi: v dravski banovini — (6), savski 6 (3), vrbaski in primorski — (—), drinski 3 (3), zetski 1 (—), dunavski 2 (2), moravski 1 (1), vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (—); odpravljene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 4 (5), savski 7 (6), vrbaski 1 (—), primorski 5 (—), drinski 4 (1), zetski 1 (—), dunavski 1 (1), moravski — (—), vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (—).

ŠIRITE „VEČERNIK!"

V Košakih je gorelo. Sinoči okrog 21. ure je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Franca Fazmana v Košakih. Ker je bila v gospodarskem poslopju še precejšnja zaloga sena in slame, se je ogenj z bliskovito naglico razširil in je bilo vse poslopje na mah v plamenih. Na kraj požara sta prihiteli požarni brambi iz Maribora in Pesnice, ki pa nista mogli stopiti v akcijo, ker ni bilo nikjer v bližini vode. Gasilci so se omejili le zgolj na reševanje in rešili, kar se je še rešiti dalo. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal in je škoda, ki jo je povzročil požar, precejšnja. Krita je z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Poskušen samomor. Nad življenjem je obupal 45letni delavec J. N., stanujoč v Principovi ulici. Ko so v nedeljo zvečer prišli njegovi domači domov, so ga našli nezavestnega in hudo hropečega. Nesrečnež je izpil večjo količino lizola. V bolnišnici so obupancu izprali želodec in ga rešili prostovoljne smrti.

Tatvina pri belem dnevu. V soboto popoldne je neznan storilec razbil šipe na topli gredi vrtnarja Mejovška v Valvazorjevi ulici in odnesel iz nje razno zelenjavo v vrednosti 300 Din. Mejovšek je prijavil tatvino policiji.

Žepar na glavnem kolodvoru. Ko se je mudila preteklo soboto na glavnem kolodvoru zasebnica Marija Čepejeva, stanujoča na Tržaški cesti, ji je spreten žepar izmaknil iz žepa denarnico s 200 Din.

Aretirana nepridiprava. Preteklo soboto je policija aretirala 20letnega Stanka P. in 21letnega Josipa O., ker sta ukradla gostilničarju Božičku na Meljski cesti Din 1000 vredno kolo in nameravala na njem pobegniti v Avstrijo. Policija je oba oddala sodišču.

Grajski kino. Samo še 2 dni veliko veselo iznenadenje: »Carjev valček«, krasen zabaven film prominentnih filmskih starov: Martha Eggert, Willy Eichberger, Paul Hörbiger, Hansi Niese, Szöke Szakall. Glasba za to veselo sijajno opereto je od Johanna Straussa. Ta najnovejši film je izredno dobro uspel in se lahko vsakomur prav posebno priporoča. Pripravlja se druga velika opereta »V žaru puste«, krasen film v žanru »madžarske rapsodije«. Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

Kino Union. Še dva dni prvovrstni velefilm »Grofica Monte Christo« z Brigito Helmovo, Rudolfom Forsterjem, Oskarjem Simo in Lucijo Englischevo. Velezanimiva, napeta in zabavna vsebina, divni posnetki Semmeringa, krasna oprema in godba. V tem filmu Brigita Helm naravnost brilira s svojo igro, polno šarma in elegance. Film je imel povsod ogromen uspeh, ki ga po svoji kvaliteti zasluži. — Pozor, pride največji umotvor 20 stoletja, čudež filmske tehnike! »F. P. 1. se ne javlja«.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Torek, 18. in sredo 11. aprila: Zaprto.
Četrtek, 20. aprila ob 20. uri: »Se li razumemo?« Red A. Znižane cene.

Mariborsko gledališče. V četrtek 20. aprila ponove Preradovićevo zabavno in duhovito komedijo **»Se li razumemo?«**, ki spada med najboljše letošnje dramske predstave ter splošno ugaja. Veljajo **znižane** cene. — **Prihodnja dramska premiera** bo v kratkem. Uprizorili bodo eno najboljših sodobnih nemških dramskih del, dramo slovitega pesnika in dramatika Richarda Tehmela **»Človekoljubci«**, ki se godi v najvišjih krogih v velemestu. Režira g. J. Kovič, nastopijo gdč. Kraljeva, Skrbinšek, Furijan, Gorinšek, Pavle Kovič, J. Kovič, Rasberger in Grom.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih zaradi tega muči krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fišurah, hemeroidalnem zamotku, fistulah, jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko **»Franz Josefove grenčice.** Vodilni zdravniki kirurgičnih zavodov izjavljajo, da se poslužujejo **»Franz Josefove« grenčice** po operacijah z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tri nove žrtve velikonočnega streljanja. Letošnje velikonočno streljanje je zahtevalo še tri žrtve. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je razneslo 26letnemu posestnikovemu sinu Alojziju Poliču puško, s katero je sinoči streljal. Pri tem mu je hudo razmesarilo dlan leve roke. V Zrkovcih je 34letnemu delavcu Ivanu Kirbišu eksplodiral pri nabijanju možnar in je dobil Kirbiš hujše poškodbe na rokah. V Spodnjem Gaberniku pri Slov. Bistrici pa si je pri streljanju nevarno poškodoval desno oko 23letni posestnikov sin Anton Srebot. Vse tri žrtve so prepeljali sinoči v mariborsko bolnišnico.

Krvav pretep. Na velikonočni ponedeljek so se zvečer stepli fantje v Spodnjem Jakobskem dolu. V pretepu je neki viničar udaril 27letnega delavca Rudolfa Siniča tako hudo s planko po glavi, da je moral Sinič iskati pomoči v bolnici.

Štirje napadi. V praznikih so pripeljali v tukajšnjo bolnišnico štiri žrtve napadov. V nedeljo zvečer so neki pretepači pri Treh ribnikih brez vsakega povoda navalili na 20letnega absolventa srednje šole Karla Medveda. Ker se jim je postavil v bran, mu je eden od njih zasadil nož v trebuh. V Malni pri Št. Ilju v Slov. goricah je neznan storilec zabodel z nožem v trebuh 20letnega dijaka tukajšnje trgovske akademije Antona Lorberja. Na Plaču pa je neki viničar z železno palico udaril 19letnega hlapca Ivana Hitija in ga nevarno poškodoval na glavi in na levem očesu. Hlapec bo najbrže oslepel. V betnavskem gozdu je neznan vročekrvnež navalil na 22letnega mesarskega pomočnika Franca Ornika iz Maribora in mu zasadil nož v pleča.

Nesreča ne počiva. Pri procesiji na velikonočno nedeljo zjutraj se je zaradi slabosti zgrudil 59letni viničar Jakob Korošec in se pri padcu hudo poškodoval na glavi. Ker je starček na mestu omedlel, so ga poklicani reševalci prepeljali v bolnišnico. Tja so prepeljali tudi 39letnega invalida Franca Ledinka iz Studencev, ki ga je doletela v nedeljo domov grede huda nezgoda. Spodtaknil se je in padel ter si pri padcu zlomil leseno protezo in se nevarno potolkel po glavi. V bolnišnici se zdravi tudi 62letni oskrbnik Ferdinand Perša, ki si je zastrupil kri.

Dva ponesrečena kolesarja. V Novi vasi je padel s kolesa 20letni tkalec Maks Ranftl iz Nove vasi in si pri padcu zdrobil lobanjo. Na betnavski poti pa je padel s kolesa 49letni skladiščni mojster Rudolf Hodžar in si zlomil levo nogo nad kolenom. Oba ponesrečenca so mariborski reševalci prepeljali v bolnišnico.

Huda nesreča. V Rančah je doletela včeraj popoldne 19letnega posestnikovega sina Franca Grašiča huda nesreča. Ko je zajemal vodo, ga je kolo vodnjaka tako hudo udarilo po glavi, da je omedlel. Poklicani reševalci so ga spravili v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima pretresene možgane.

Deset žrtev velikonočnega streljanja

KRVAVA IN ŽALOSTNA BILANCA LETOŠNJEGA STRELJANJA. — DVA RANJENCA STA ŽE UMRLA.

Že več let niso možnarji tako pokali ko za letošnjo Veliko noč. Na velikonočno nedeljo zjutraj je grmelo v mariborski okolici kakor na bojišču. Prav tako pa se je razlegalo grmenje možnarjev tudi po vsej širši mariborski okolici. Čeprav nastopajo merodajne oblasti z vso strogostjo, vendar doslej še niso iztrebile tega starega običaja, ki je za letošnjo Veliko noč zahteval deset človeških žrtev, med njimi celo dve smrtni. Ves dan so v nedeljo vozili v tukajšnjo bolnišnico ranjence iz vseh krajev. Mariborski reševalci so morali pohiteti 14 krat na pomoč. Že rano zjutraj se je oglasil telefonski zvonec in so na njegov poziv pohiteli najprej v Fram.

Tam sta ležala razmesarjena hlapca 30letni Aleksander Majhen, uslužben pri Bezjaku, in 36letni Josip Adelstein, uslužben pri Pučeliku. Hlapca sta se že zgodaj podala na hrib nad Framom in pridno nabijala svoje možnarje. Ko pa se v nekem možnarju ni vžgal smodnik, sta se mu približala, a je s strašnim pokom in učinkom eksplodiral v trenutku, ko ga je Majhen prijel z roko. Posledice eksplozije so bile grozne. Majhnu je odtrgalo desno roko, razmesarilo mu glavo in prsni koš, iz katerega je izstopilo srce, Adelsteinu pa je odtrgalo desno roko in mu razparalo obraz. Oba ranjenca sta obležala na tleh v mlaki krvi. Priča strašnemu dogodku je bil neki sosed, ki je jel klicati na pomoč. Kmalu se je okrog obeh nesrečnežev zbralo precej ljudstva ki ju je pomilovalo. Tja sta prispela tudi domači zdravnik in župnik. Ker nista kazala nobenih znakov življenja, je župnik oba blagoslovil, nakar so ju naložili na avto, s katerim so bili med tem že prihiteli tja mariborski reševalci, ter ju prepeljali v bolnišnico. Majhen je med vožnjo izdihnil, Adelstein pa se je toliko zavedel, da so mogli ugotoviti, da še ni mrtev. V bolnišnici so mu amputirali desno nogo nad kolenom, vendar pa imajo zdravniki malo upanja, da bo ostal živ. Tragično preminulega hlapca Majhna so položili v mrtvašnici na pare.

Drugo smrtno žrtev je zahtevalo velikonočno streljanje pri Zgornji sv. Kungoti. Posestnikov sin 22letni Drago Bajtek je streljal z možnarjem že pred rano mašo. Ravnal pa je pri tem tako neprevidno, da mu je odletel možnar z grozovito silo v trebuh. Bajtek se je takoj zgrudil in so ga starši na vozu prepeljali v bolnišnico, kjer je še dopoldne umrl. Pri raztelesenju so zdravniki ugotovili, da je bil sunek tako silen, da mu je raztrgal vse drobovje in bi bila tudi vsaka takojšnja pomoč brezuspešna. Tudi Bajtka so položili poleg Majhna na pare v mrtvašnici tukajšnje bolnišnice.

Huda nesreča pri streljanju se je pripetila v nedeljo zjutraj trem fantom tudi v Šentovcu pri Slov. Bistrici. Možnar, ki je eksplodiral, je razmesaril glavo 19letnemu hlapcu Mirku Novaku in 24letnemu posestnikovemu sinu Josipu Pliberšku, 22letnemu delavcu Ivanu Bučarju pa je razparal desno roko. Vse tri ponesrečence so takoj spravili v bolnišnico, kjer so bili operirani. Hujša nesreča je doletela na Spodnji Koreni 29letnega posestnika Ivana Hrastnika, ki mu je odtrgalo dlan desne roke in hudo poškodovalo tudi obraz. Na Brunšvajgu pri Sv. Marjeti na Dravskem polju pa se je razletela v roki nabita pištola 18letnemu posestnikovemu sinu Matiji Španingerju. Odtrgalo mu je palec. Dve žrtvi je zahtevalo tudi streljanje s karbidom. V Brezju se je vžgala po nesreči priprava za streljanje 32letnemu tkalcu Francu Hercogu, zaposlenemu v Hutterjevi tovarni. Hercog je dobil nevarne opekline na obeh rokah. Slična nesreča je doletela v Krčevini 18letnega ključavničarskega vajenca Rudolfa Birgaja, ki mu je bušnil plamen v obraz in mu poškodoval oči.

palmira
milo obdrži
do zadnjega koščka
prvotni vonj

Sport

Dvodnevno gostovanje Grazer Sportkluba v Mariboru

ČRN DAN ZA ISSK MARIBOR IN SK ŽELEZNIČAR. LEPA IGRA GOSTOV.

Za velikonočne praznike sta imela ISSK Maribor in SK Železničar v gosteh enajstorico graškega Sportkluba. V nedeljo sta se srečala na igrišču v Ljudskem vrtu

Grazer Sportklub:ISSK Maribor 9:2 (3:1).

ISSK Maribor, ki je nastopil nekompletno (vsaj tako moramo domnevati) je imel črn dan, ki ga mu mariborski nogomet ne more oprostiti. Moštvo je od zadnje tekme padlo v formi za razred in je igralo malone od početka do konca inferiorno vlogo. Čim je bilo jasno, da delo ne bo šlo izpod rok, je prva popustila rakrana enajstorice, t. j. napadalna vrsta, kjer je edini Hreščak z Zemljičem reševal brezupne poskuse za skupno igro. Moštvo je očividno klonilo zaradi pomanjkanja volje in elana, ki ju je sicer v prvenstvenih tekmah znalo pokazati. Današnja tekma bodi ISSK Mariboru ponovni momento, da nogomet ni samo igra z žogo, temveč tudi preizkušnja živcev. Teh pa enajstorica ISSK Maribora ni imela, ker bi se bila sicer lahko obvarovala tako katastrofalnega poraza. Grajati moramo tudi preostro igro in nedisciplino nekaterih igralcev proti koncu tekme. Moštvo se mora naučiti gentlemensko prenesti tudi neuspehe, ne pa da svojo jezo sprosti v obliki faulov nad nasprotnikom. »Fair play« naj bo vrhovno geslo vsakega sportnika. Zavedajte se tega!

Grazer Sportklub je v polni meri opravičil svoj dober renome in je zmago neoporečno zaslužil. Vsi njegovi deli so prav dobro vigrani; odlikujejo se po odličnem startu in brezprimernem elanu. Najboljši del je napadalna vrsta, ki ima v znanem Matejki svojega nenadkriljivega eksekuterja vsake še tako skromne pozicije. Vzoren sekundant mu je bil Kalisch, ki je plasiral mnogo nevarnih žog. Izmed kril je bilo desno najboljše. Duša enajstorice je srednji krilec Kastrun, ki je pokazal odlično znanje. Obramba ni imela najtežjega posla. Vratar je parkrat posredoval z uspehom. Sicer pa je treba reči, da obramba ni imela nevarnega posla, ker je večino dela opravila že krilska vrsta. Akcije mariborskega napada so bile skoraj brez izjeme tako enostavne, da jih je razdrl skoraj posamezni nasprotnik. Rezultat je v skladu s potekom igre.

Sodil je g. Mohorko.

V predtekmi je rezerva SK Železničarja zmagala nad rezervo ISSK Maribora z 1:0 (0:0).

Včeraj so gosti nastopili proti SK Železničarju. Rezultat je bil

Grazer Sportklub:SK Železničar 8:2 (4:1).

Tudi SK Železničar je predvajal mnogo slabšo igro od svojih nedavnih. Ni se hotelo posrečiti prav nič pametnega. Nizka in precizna kombinacija gostov je spravila moštvo iz koncepta, tako, da je bilo pomanjkanje iniciative skoraj otipljivo. K vsemu temu je dala krilska vrsta zelo šibko igro v obeh smereh, da je bila ožja obramba pretežni del igre preobremenjena, napad pa ni našel kaj prida podpore v borbi z nasprotno dobro obrambo.

Grazer Sportklub je nastopil v isti postavi kakor proti ISSK Mariboru. Pokazal nam je zopet svojo filigransko, do podrobnosti izdelano in izgrajeno igro kratkih pasov. Pri vsem tem je bil napad dobro in srečno pri strelu. Grazer Sportklub je zapustil s svojo tehnično prav dobro in lepo ter v mejah prave fairnese gibajoče se igre zelo dober utis.

Sodil je g. Vesnaver.

SK Rapid:SSK Celje 4:0 (3:0).

Na Rapidovem igrišču sta se v nedeljo dopoldne srečala SK Rapid in SSK Celje v prijateljski tekmi, ki se je končala z zasluženo zmago domačinov. Gosti so predvajali požrtvovalno igro, manjka jim pa rutine in strelcev, ki bi znali zrele pozicije izkoristiti. Rapid sicer ni zaigral s svojim značilnim elanom, vendar pa je tudi povprečna igra zadostovala za zmago. Sodil je g. Bergant.

V predtekmi je porazila mladina Rapida mladino Svobode s 5:1 (3:0).

ISSK Maribor:SK Mura 4:0 (2:0).

Kombinirano moštvo ISSK Maribora je včeraj gostovalo v Murski Soboti, kjer je odigralo proti tamkajšnji SK Muri prijateljsko tekmo. Zmagali so Mariborčani v razmerju 4:0.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: GAK (Gradec):Ilirija 3:3; GAK:Primorje 4:3.

Zagreb: Concordia:Gradjanski 3:0; Hašk:Wacker (Dunaj) 2:2; Hašk:Concordia 6:2; Gradjanski:Wacker 4:1.

Beograd: BSK:Jugoslavija 4:1; BASK: Hungarija (Budimpešta) 4:1; BASK:Jugoslavija 4:2; BSK:Hungarija 6:1.

Novisad: Vojvodina:BAC (Dunaj) 7:1.

Berlin: Ferencváros (Budimpešta):Minerva 5:1; WAC (Dunaj):Ferencváros 4:3.

Gradec: Austria:Čakovečki SK 4:2 (3:0); Čakovečki SK:reprezentanca II. razreda 4:1 (4:0); Hakoah:Kastner & Öhler 4:3 (3:3); Sturm:Linzer A. C. 4:2 (2:1); Kastner & Öhler:Linzer A. C. 4:2 (3:0); Sturm:Hakoah 4:1 (2:0).

ZNS, poverjeništvo Maribor, službeno. V sredo 19. t. m. bo ob 19.30 pri »Orlu« važen sestanek. Vabljeni so vsi sodniki.

S ČIM SE UKVARJAJO ANGLEŠKI KEMIKI?

Kokoši bodo kmalu pričele nesti pisana jajca po naročilu. Angleški kemik Elliot v Liverpoolu je primešal svojim kokošim v laboratoriju med hrano zmlete rakove repe, nakar so znesle kokoši rdeča jajca. Ko jim je pomešal med hrano drobno seseklјan želod, so znesle kokoši črna jajca. Elliot ve tudi, s čim se dajo doseči modra in zelena ali kake druge barve jajca. Tako bo mogoče v bližnji bodočnosti postreči damam v restavracijah s koloriranimi jajci pač napram barvi njihove toalete.

Izlet k ognjenikovemu žrelu

SLIKA O OBISKU VEZUVA.

Dan, ko sem se povzpel na najčudovitejši vrh v Evropi, piše neki popotnik, je eden izmed najzanimivejših dni mojega življenja. V Neaplju so me že poprej opozorili na vse nevarnosti, ki mi groze na Vezuvu in na potu do tega velikega odprtega peklenskega žrela. Šele pozneje sem se prepričal, da plezanje do roba žekna ni tako brez nevarnosti, kakor je videti od zdolaj in da so v marsičem imeli prav živahni Sicilijanci, oprezni angleški turisti in otroški nasmejani Američani, ko so me odvračali od tega plezanja.

Američani, Nemci in Angleži gredo na Vezuv z žično železnico, ki vozi skoraj prav do žrela, a Sicilijanci na oslih in mazgah. Jaz pa sem sklenil, da se peš vzpnem na to goro, ki se dviga komaj 1.100 m nad morjem. Kakor hitro se je naredil dan, sem začel lesti proti vrhu, in ko sem bil opoldne, potem ko sem bil prehodil že nekaj ur, ob vhodu v veliko globel žekna, sem bil moker od dežja in megle. Ta vhod, ki drži do notranjega žrela, je globoka in razpoki podobna kotlina, ki je 1165 m nad morsko gladino. Ta odprtina, ki malo spominja na velikansko okno, je prav pripravna za turiste, da si lahko ogledajo rdečkastorjavo in ponekod čisto črno zgornjo plast, ki se je pekla v notranjosti zemlje in ki so jo prepražili nenavadno vroči potoki lave. Turisti prihajajo po navadi samo do tega okna in občudujejo odtod bes podivjanih elementov prirode, ki se globoko v notranjosti zemlje z vsemi silami bore za nadvlado. Jaz pa sem šel še dalje. Po lijaku podobnem rovu sem se jel počasi spuščati vse bliže k odprtini žekna, iz katerega so se tisti čas valili velikanski stebri črnega in gostega dima. Pri tem spuščanju mora biti človek prav posebno oprezen in pozoren. Duh, ki udarja hkrati z dimom iz raznih razpok žrela, ni nič kaj prijeten, a zamolklo in silovito rušenje in pokanje v notranjosti zemlje pod nekaj metrov debelo plastjo tekoče lave absorbira človeku vso pozornost. Počasi in oprezno sem se približal žrelu do kakšnih 400 metrov. Natanko vsakih pet minut je zemlja vzdrhtela, zdelo se mi je, kakor da se nekaj ruši globoko pod mojimi nogami, oblaki dima so postajali vse bolj črni in veliki. Gledal sem tako nekaj časa to čudno igro narave, ki je človek, ako jo je tudi samo enkrat v življenju videl, nikdar ne pozabi. Podzemske erupcije se ponavljajo natančno na sekundo vsakih pet minut. Pred očmi vstajajo strašne vizije razdiralnega delovanja tega ognjenika v raznih periodah zgodovine.

V starem veku so imeli Vezuv za neaktiven in ugasel vulkan. V vznožju in okolici Vezuva so se dvigala romantična rimska mesta in kopališča, kamor so imperatorji in člani višje aristokracije prihajali na letovanje. Takrat pa je Vezuv nenadoma in nepričakovano oživel in v prav kratkem času, morda v dveh treh urah zasul s svojim pepelom in razbeljeno lavo nekaj mest z vsemi prebivalci vred. To je bilo leta 79. po Kristusu, ko so bila zasuta in so pri tisti priči izginili mesta Herculanum, Pompeji in Stabia. Od tistih dob potresi in izbruhi Vezuva niso bili redek pojav v neenakih razdobjih, po navadi, kadar so se prebivalci Vezuvovega vznožja najmanj zanesli, je pričel ognjenik delovati in pustošiti po bližnji in daljni okolici Vezuva. Tako so v zgodovini dobro znani izbruhi Vezuva leta 203., 472., 512., 685., 982. itd. Zanimivo je, če omenimo, da je bil Vezuv od leta 1139. do leta 1631., torej skoraj celih pet sto let, popolnoma neaktiven.

Da bodo čitatelji imeli vsaj približno sliko o količini lave in pepela, ki ga Vezuv izmeče iz svojega strašnega žrela, pripominjam, da je po natančno overjenih računih Vezuv od leta 1895. do leta 1898., torej vsega skupaj v treh letih, izmetal iz svojega žrela več kot sto milijonov kubičnih metrov lave. Od te lave se je naredil v teh treh letih v dolini Atrio del Cavallo cel grič, visok 100 metrov...

Ko sem tako sanjaril in so mi silili v spomin vsi ti izbruhi gneva in divjosti starega in na videz dobrovoljnega Vezuva, me je nenadoma vzbudilo iz sna močnejše bobnenje. Zemlja, ali bolje povedano strnjena lava, je začela podrhtavati pod mojimi nogami. V nebo se je dvignil velikanski zubelj ognja in dima, v ognjenikovem žrelu raztopljena lava pa je brizgnila iz žekna in ustvarjala fantastične figure, ki so se pa takoj zopet izgubile. Vezuv je začel delovati, se srditi, pripravljati... Že je bila štiri popoldne. Ob samem robu žrela sem se mudil v nemem in zanosnem občudovanju cele tri ure. Čas je bil, da se vrnem. Solnce se je nagibalo k zatonu.

Počasi sem stopal navzdol do postaje žične železnice. Nekaj Američank, ki so tudi bile na Vezuvu, se je veselo, otročje in razposajeno smejalo — to je ameriški vedri, zdravi in veseli smeh.

Vozovi žične železnice so polagoma drseli v dolino, v daljavi se je pa videl, tedaj že skoraj v popolnem mraku, velikanski steber plamenov, ki so poželjivo oblizovali rdeče nebo...

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

»Hej, Tom Platt! Prideš nocoj na večerjo?« so dejali na ladji »Henry Glay«; in vprašanja in odgovori so švigali sem pa tja. Mornarji so se bili že srečali poprej, ko so lovili v čolnih, in ni kraja, kjer ne bi toliko klepetali in opravljali, kakor na brodovju z Velikih Plitvin. Kakor je bilo videti, je bilo že vsem znano, da so rešili Harveya, in vpraševali so, da-li je že vreden svoje soli. Mlada kri se je šalila z Danom, ki je imel kaj živ jezik; izpraševal jih je po zdravju in jih klical s priimki njihovih mest, ki so jim bili najmanj všeč. Manuelovi rojaki so čebljali z njim v njihovem jeziku in celo molčečega kuharja so videli, ko je jahal na sprednjem drevesu in kričal v galskem jeziku nekega prijatelja, ki je bil črn kakor on. Ko so z bojami zaznamovali kabelj — dno okrog in okrog Deve je skalovito, in ob nepaznosti se vrvi odrgnejo in nastane nevarnost, da ladja s tokom plava dalje — so čolni odpluli, da se pridružijo rajdi ladij, ki so še vsidrale kako miljo daleč. Ladje so se v varni razdalji zibale in potapljale liki race, ki opazujejo svoj zarod, dočim so se čolni videli kot razposajene račke.

Ko so veslali po taki zmedi, kjer je čoln butal ob čoln, so Harveyu zvenele po ušesih opazke o njegovem veslanju. Okrog njega so se glasila vsa narečja od Labradorja do Long Islanda, pomešana s portugalskim, napolitanskim, lingua franca, francoskim in galskim jezikom, vmes pa se je razlegalo petje in nove kletvice, on pa je bil cilj vsega, kakor je bilo videti. Prvikrat v svojem življenju je bil boječ — morebiti je to prišlo odtod, ker je toliko časa živel samo v družbi mornarjev z ladje »Tukaj smo« — sredi množine divjih obrazov, ki so se dvigali in pogrezali z zibanjem svojih majhnih čolnov. Rahel, počasen val, mereč kake tri osminke milje od doline do vrha, je mirno dvignil na svoje rame niz raznobarvnih čolnov. Za hip so viseli — čudovita slika — v zraku in mornarji v njih so iztegovali roke in klicali. V naslednjem trenutku pa so odprta usta, mahajoče roke in gola prsa izginila, na drugem valu pa se je že prikazala docela nova vrsta postav liki papirnate podobe v gledišču z lutkami. Harvey je zijal, »Pazi!« je zaklical Dan, držeč pogrezljivo mrežo v roki. »Kadar ti velim, spusti jo v vodo, pa jo spusti. Ribice bodo odslej vsak čas rojile. Kje položimo mreže, Tom Platt?«

Poveljnik Tom Platt je vodil svoje malo brodovje na odveterno stran velike gruče ladij in čolnov, pozdravljal prijatelje tod, svaril stare sovražnike tam, in kakor bi trenil, so pričeli trije, štirje drugi vleči svoja sidra, da bi se nastavili mornarjem z ladje »Tukaj smo«. Vzdignil pa se je glasen krohot, ko je nek čoln s silno hitrostjo švignil s svojega mesta in je mornar v njem blazno vlekel za vrv.

»Prijenjaj z vrvjo!« je zavpilo dvajset glasov. »Daj, da se otrese!«

»Kaj pa je?« je vprašal Harvey, ko je čoln brzel proti jugu. »Saj je vendar zasidran, ne?«

»Kajpada je zasidran, ampak sidro noče držati,« je dejal Dan smeje. Kit je je izpodnesel..., spusti mrežo v vodo, Harvey! Sedaj prihajajo!«

Morje okrog njih se je pooblačilo in potemnilo, nato pa je zapiskalo od rojev majhnih srebrnih ribic; na prostoru kakih pet, šest oralov je pričela trska skakati kakor postrv v maju, za trsko pa so rezali vodo trije, štirje široki, sivočrni hrbti, da se je penila in vrela.

Tedaici je završalo med mornarji; vsi so skušali dvigniti sidra, da bi dospeli do ribjega rojenja; pri tem so se zamotali med vrvi svojih sosedov in govorili besede, kakor so jim pač prišle na jezik, besno so spuščali mrežo v vodo, kričali in dajali nasvete in opozorila tovarišem; morska globina pa je vršala in psikala liki pravkar odprta steklenica sodavice, in trske, ljudje in kiti so se skupno vrgli nad nesrečno vabo. Ročaj Danove mreže je malodane sunil Harveyja čez krov. Ampak v vsem tem divjem hrušču je videl — in nikdar ni pozabil tega — zlokobno malo oko, podobno očesu cirkuškega slona, oko kita, ki je drvel skoraj po vodni gladini in mu pomežikoval, kakor je pozneje dejal. Trem čolnom so ti neustrašni pomorski lovci zamotali vrvi in jih daleč seboj vlekli, preden so se jih otresli.

Male ribice so izginile in pet minut pozneje ni bilo slišati drugega glasu kot pljusk svinčenih obtežil v vodo, tlesk trsk in lopotanje rib, ko so jih mornarji omamljali. Čudovit je bil ribolov. Hervey je videl svetlikajoče se trske v globini ki so plavale v rojih in prijemale spotoma. Plitvinske postave strogo prepovedujejo imeti na eni vrvici več kot en trnek, kadar so čolni nad Devo ali Vzhodnimi plitvinami; toda čolni so bili tako blizu skupaj, da so se zamotali celo poedini trneki, in Harvey se je bil naenkrat zapletel v razvneto pregovarjanje z nekim prijaznim, kosmatim novofundlandčanom na eni strani in z nekim tuleškim Portugalcem na drugi.

Še hujši kot zamot ribiških vrvic je bila zmeda sidrinih vrvi pod vodo. Vsak mornar se je bil zasidral, kjer se mu je videlo ugodno in je s čolnom plaval ter veslal okrog svoje trdne točke. Ko so pa ribe nehale hitro prijemati, je vsakdo hotel dvigniti sidro in se premakniti na boljši kraj; pri tem pa je vsaki tretji našel, da je prav teško zvezan s kakimi štirimi, petimi sosedi. Prerezati komu vrvi je nezaslišan zločin na Plitvinah, a vendar se je nekaterikrat tisti dan prigodilo to, ne da bi prišlo na dan. Tom Platt je zalotil nekega mainčana pri tem zločinskem dejanju in ga je prevrnil z veslom vred v vodo. Manuel pa je na enak način posvetil nekemu sorojaku. Pa sidrova vrv Harveyjevega čolna je bila prerezana, tako tudi Penova, in tako so njuna čolna porabili za rezervo in prevažali ž njima ribe na »Tukaj smo«. V mraku so majhne ribice iznova rojile in blazni vrišč se je ponovil; pod noč pa so vsi odveslali na ladjo, kjer so potem pri luči svetilnega petroleja trebili ribe.

Kopica rib je bila ogromna in mornarji so trebeč pospali. Drugi dan je nekoliko čolnov ribarilo tik nad oglavnico Deve, in Harvey, ki je bil z njimi, je zrl na to samotno skalo, ki se vzdiguje do kakih dvajset čevljev pod morsko gladino. Trsk je bilo tukaj na milijone, ki so svečano plavale nad usnju podobnim morskim mahom. Kadar so prijemale, so prijemale vse skupaj, in enako so prenehale. Opoldne je bilo bolj malo dela in čolni so se pričeli zabavati. Dan je opazil ladjo »Hope of Prague«, ki je pravkar prihajala, in ko so se mu še drugi čolni pridružili, so jo sprejeli z vprašanjem: »Kdo je najnizkotnejši človek vsega brodovja?«

Tristo glasov je veselo odgovorilo: »Nick Bra-ady!« da je bilo slišati kakor petje ob spremljevanju orgelj.

»Kdo je ukradel stenj za svetilnice?« To je bil Danov donesek.

»Nick Bra-ady!« so prepevali čolni.

»Kdo je pokvaril juho?« To je bil neznan obrekovalec, kake četrt milje od daljen.

(Se bo nadaljevalo.)

Ptuj

Strašno maščevanje kmetske dekle. V Turnišču pri Ptuju se je zgodil na velikonočno nedeljo zjutraj grozen zločin. Pri gostilničarju Emeršiču je bila že delj časa zaposlena kot dekla 28letna Marija Vreževa, s katero je imel gostilničar intimno razmerje, kar je imelo za posledico hude domače prepire. Dekla si je pridobila gospodarja, ki ji je zapisal 20.000 Din, ki bi jih dobila po njegovi smrti. Ker pa se je gospodar Emeršič zopet sprijaznil z ženo, ni bilo to všeč dekli Mariji, ki se je v nedeljo zvečer krvavo maščevala nad njim. Ko je Emeršič sedel v kuhinji pri mizi, mu je zasadila dolg nož naravnost v srce, da se je mrtev zgrudil. Morilko in njenega ljubimca so orožniki aretirali in oddali v zapore ptujskega sodišča.

Dve žrtvi velikonočnega streljanja. Letošnje velikonočno streljanje je zahtevalo v ptujski okolici dve žrtvi. V Dravcih se je hudo ponesrečil 26letni posestnikov sin Ivan Cafuta, ki mu je razklalo palec in odtrgalo del kazalca na levi roki. Hujšo poškodbo pri streljanju pa je dobil Jernej Kajzba iz Stopnega, ko je streljal s pištolo. Oba se zdravita v ptujski bolnišnici.

Nezgoda angleške ekspedicije v Himalaji

Poročevalec »Timesa« poroča iz Purneje, da so bili člani Houstonove ekspedicije, ki hoče raziskati Himalajsko pogorje s pomočjo vodljivih zrakoplovov, zadržani v svojem znanstvenem raziskovalnem delu po močnih vetrovih v zadnjih dneh. Pred dnevi se je dvignil visoko v zrak, ki se je zaradi viharja močno poškodoval in so se ob tej priliki nevarno ponesrečili nekateri člani ekspedicije, med njimi meteorološki častnik Gupta iz Purneje in dva njegova sodelavca. Pomožni balon za raziskovalne polete je namreč eksplodiral v trenutku, ko bi se bil moral dvigniti v višino. Gupta in njegova sodelavca so bili ranjeni po obrazih, ramah, rokah in nogah ter so morali biti prepeljani v bolnišnico. Zadnji posnetki s poleta na Mount Everest so se izredno posrečili in so fotografije res izvrstne. Serija kartografskih posnetkov, nanizanih v obliki panorame, nudi celokupen pregled vsega gorovja do snežnega pasu in pa divne posnetke nekaterih najvišjih vrhov. Ti posnetki so zelo važni za nadaljnje delo na kartografskem posnemanju najvišjih svetovnih vršacev iz zraka. Člani ekspedicije menijo, da so dosegli popoln uspeh, če bodo mogli še pri naslednjem poletu fotografirati trikrat večjo kartografsko mapo doslej izvršenih posnetkov.

STALINOVA DRUGA ŽENITEV.

Kakor je znano, je lani umrla sovjetskemu diktatorju Stalinu njegova žena in zvesta pomočnica Nadežda Alilujeva. Kakor poročajo sedaj moskovski listi, se bo Stalin v bližnji bodočnosti zopet oženil, in sicer bo vzel sestro sovjetskega ljudskega komisarja Karanoviča.

TRAGEDIJA UČENJAKA.

Pred dnevi se je vrgel v Budimpešti med vožnjo iz voza cestne železnice nek starejši, dobro oblečen gospod. V bolnišnici, kamor je bil takoj nato prepeljan, je ponesrečenec neprestano ponavljal en in isti stavek: »Pišem se Schwarz in Hitler me je osebno poslal v Budimpešto. Sicer je pa vse ostalo brezpomembno!« Naposled so oblasti ugotovile, da je ponesrečeni čudak znani madžarski kemik profesor dr. Mihael Rosas, ki se je mudil v zadnjih mesecih v Gradcu in je prispel šele usodnega dne v Budimpešto. Kot učenjak je znan tudi daleč izven mej Madžarske. V zadnjem času so se opažali pri starem učenjaku vedno pogostejši pojavi duševne zmedenosti.

PIJANA BIKA.

V neki vasi blizu Monakovega se je dogodil te dni tragičen dogodek, ki sta ga povzročila dva mlada bika. Mlada bika, ki ju je bil kmet kupil pred kratkim na sejmu, se nikakor nista mogla udomačiti in znajti na novem domu. Tulila in razsajala sta tako, da se je radi tega vznemirjala že vsa soseska. To tulenje pa je vznemirjalo živce tudi kmetovi ženi, ki ni mogla skoro nobeno noč spati. Zato je sklenila, da bo napravila konec temu tulenju in mukanju. Ko sta bila bika žejna jima je izlila v vodo steklenico močnega žganja, kar je imelo strašne posledice. Bika nista mogla stati na nogah in sta se valjala kakor besna po tleh in neprenehoma tulila. Ko je prišel zvečer mož domov in opazil vse to, je mislil, da mu je sosed, od katerega je bil kupil bika, oba zastrupil. V hipni jezi je pograbil nož in se podal na sosedovo dvorišče, kjer je zaklal svojega soseda. Šele po izvršenem zločinu je žena povedala svojemu možu, da je bika opijanila. Ne da bi črhnil besedico, se je mož podal na podstrešje, kjer se je obesil.

Mali oglasi

Razno

ZGUBIL
se je pred par dnevi velik. rjavi, mlad pes. Kdor bi o njem kaj vedel naj javi, odnosno odda proti nagradi v gostilni »Mesto Ljutomer«, Vetrinjska ulica. 1387

VRTNARSTVO IV. JEMEC. Prešernova ulica.
nudi: vrtnice nizke, visoke, plezalke, Prunus triloba, magnolije, Hibiscus, glecinije, Vitis, Veitschi, cepljene zgodnje breskve in marelice, dalije, kane, orjaške jagode, tulipane, Anemone Pfloks, Canbrecija. Dobi se roženko, najboljše gnojilo za ločnice, kompostno zemljo za presejevanje cvetlic, zelenjadne sadike itd. 1008

MARTIN SAFRAN,
sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter ih izvršuje dobro in poceni. 1190

Kupim

KUPIM RABLJEN PISALNI STROJ
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj«.

Prodam

KDOR ŽELI DOBRO IN ČISTO MLEKO
po Din 2.— na dom dostavljeno, izve naslov v upravi lista. 1399

PRODAM DAMSKO
in moško kolo. Vprašati Studenci, Pohorska cesta 3. 1386

POSTELJO
novo, prodam takoj ceneno. Naslov pove uprava lista.

Lokal

LOKAL,
pripraven za delavnico, eventuelno tudi za stanovanje, takoj oddam pošteni stranki. Dravska ul. 10. I., Benet. 1388

Sobo odda

MIRNO GOSPODIČNO
ali gospo sprejmem takoj na stanovanje. V Gradu, Graiska ulica 2, Josipina Arzenšek. 1385

Albert Vicel
trgovina s kuhinisko opremo, hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto, vlito in aluminijevo posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo, Maribor, Gosposka ulica 5 1269

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPSE

MODNE LISTE

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ STANKO DETELA v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d. predstavnik